

Անցնալ անգամ խօսելով հայ տպագրութեան 400-ամեակի և տարիքի գրեթե 1500-ամեակի առիթով հիմնովիւր համագրային ֆօնդի մասին, մենք սակ էինք, որ իբրև այդպիսին նրա գործադրութեան եղանակն ու ձևը պէտք է ամբողջ սզգի կամքով և համաձայնութեամբ լինի:

Այդպէս լինելով հանդերձ մենք ի հարկէ աւելորդ չենք համարում որ այդ հարցի մասին խօսվի թէ լրագրութեան մէջ և թէ մասնաւոր շրջաններում, որովհետև միայն այդ ձևով կարելի է հարցը լուրջ քննադատութեան առարկայ դարձնել և բազմակողմանի կերպով մշակելով նրան՝ ընտրել ամենապատակաւոր մար: ձևը:

Այս բովանդակի վրա է դրված և այս ու այն ձևով քննվում են երկու առաջարկութիւններ, դպրոցական և գրական ֆօնդ հիմնելու հարցերը: Եւ, ինչպէս արդէն երևում է լրագրութեան մէջ տպագրող յօդուածներից ու տեղեկութիւններից, հասարակութեան մեծամասնութիւնը թեքված է դէպի դպրոցական ֆօնդի կողմը:

Հերքել այդ գիտի մի ֆօնդի կարեորութիւնը հարկը թէ հնարարութիւն է ոչ մի մարդ էլ իրան թոյլ չի տայ այդ անելու, բայց թող ներվի ինձ անել մի երրորդ առաջարկ:

Երբ որևէ յօրեկանի առիթով որևէ ազգի մէջ ֆօնդ է կազմվում, այդ յօրեկանը յաւերժացնելու նպատակով, ինքն ըստ ինքեան, առանց տարուերվելու կանգ են առնում այդ յօրեկանի հետ կապ, առնչութիւն ունեցող մի նպատակի վրա և ոչ թէ այս ու կողմն են ընկնում, ինչպէս մեզ մօտ:

Եւ անա չէնց այդ տեսակետից էլ առաւելութիւն պէտք է արվի նրատարակչական ֆօնդին (և ոչ գրական):

Մենք ունենք դպրոցների մեծ կարիք: Բայց ունենք և դպրոցական ցանց, կհարկէ, դպրոցներ համարեալ թէ ամեն տեղ ունենք. մեր Կ. Հ. Բ. Ընկ., Բ. Հ. Կ. Միութիւնը և բազմաթիւ մասնաւոր անձինք համարեալ թէ ամեն օր նորանոր դպրոցներ են բացում այս կամ այն տեղը. վերջապէս ինքը հասարակութիւնն էլ արդէն զգացել է ուսման պահանջը և ինքը իր միջոցներով բազմաթիւ դպրոցներ է բացում, և ճիշդ է, դեռ ևս մեծ տոկոս են կազմում այն հայաբնակ վայրերը, որտեղ դպրոցներ չը կան, ճիշդ է՝ ոչ այնքան ապահով դրութեան մէջ, բայց յատկապէս դէպս կան:

Կարելի և շատ կարևոր է հրատարակչական ֆօնդը:

Հակալական մի գումար ունենալով իր ձեռքին, որը անպայման պէտք է կենտրոնացած լինի էջմիածնում, նա հսկայական օգուտներ էլ կարող է տալ. և անա թէ ինչ կերպ:

Պէտք է ընտրել, ի հարկէ՝ համայն հայութեան մասնակցութեամբ, մի կենտրոնական գործադիր յանձնաժողով, որը և իր ձեռքը կտանէ այդ ֆօնդի գործադրութեան խնդիրը: Նա կը հիմնէ մի շարք ժողովրդական պարբերական հրատարակութիւններ: Օրագիր, շաբաթաթերթ, ամսագիր, ամենաէթան գնորդ, որը մասշտիբ լինի բոլորին կը հրատարակէ մեր մտանագիրները, վիպասանները, պատմաբանները, բանաստեղծների աշխատութիւնները, թարգմանել կը տայ օտարազգի հեղինակների գործերը և էթան գնորդ մասնաւոր չափերով կը տարածէ նրանց ժողովրդի մէջ: Ամբողջ հայաբնակ վայրերը նա կը հեղիւնէ ամենաէթան հրատարակութիւնների բազմաթիւ օրինակներով:

Էջմիածնում և հայաբնակ գանազան կենտրոններում բաց կանէ տպարաններ, որտեղ տպագրվելով նրա հրատարակութիւնները՝

չափազանց էթան կը նստեն. բացի այդ, մասնաւոր գործեր անելով նրանք կը ծածկին իրանց ծախսերը և միշտ էլ ապահոված կը լինեն, ու ֆօնդի գումարը միշտ էլ կը մնայ իր նախկին դրութեան մէջ:

Նրա հրատարակած բոլոր պարբերականների աշխատակիցներն ու թղթակիցները անպայման պէտք է վարձատրվեն, ոչ մի գիրք, ոչ մի թարգմանութիւն չը պէտք է լոյս տեսնի առանց հեղինակին կամ թարգմանչին վարձարելու, և բացի այդ՝ նա պէտք է հիմնի մի ապաստարան մեր ծերացած ու աղքատ զբաղանքներին պատասխարելու համար:

Եւ դրանով նա բազմաթիւ օգուտներ կարող է տուած լինի:

Նախ՝ նա կը տայ ժողովրդին էթան գնով ընթերցանութեան նիւթ, կապահովէ մեր գրականագէտներին և հնարաւորութիւն կը տայ նրանց ամբողջապէս նուիրելու գրականութեան և այդ բոլորի վրա շատ չնչին գումար կը ծախսէ, որովհետև նրա հրատարակութիւնները պարբերաբար կը վերադարձնեն իրանց վրա ծախված գումարները, իսկ տպարանները կարող են նոյնիսկ արդիւնք էլ տալ:

Անա թէ ինչ կարող է անել հրատարակչական գործը, իթէ ի հարկէ նա յաւ հիմքերի վրա լինի դրված կամ կազմակերպված:

Եւ այդ գործը իսկպէս մի կոթող կարող է լինել հայ տպագրութեան 400-ամեակի և տասերի գրեթե 1500-ամեակի յօրեկանների առիթով: Վ. Թուֆանյան Բ ա գ ու

ՆԵՐՔԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

◆ Ինչպէս յայտնի է, Սանատարիան դպրոցի երկրորդական և նորաբաց մասնագիտական մասը կարինից տեղափոխված է Սեբաստիա քաղաքը, ուր ժամանակաւորապէս զետեղված է ա. Նշան վանքի մէջ, միաժամանակ ձեռնարկված է սեփական շէնքի կառուցման Դպրոցի տեսուչ է հրաւիրված պրօֆ. Յովհ. Յակոբեան, որը օգոստոսի 18-ին ուղևորվել է ստանձնելու իր նոր պաշտօնը: Կարևորում մնում է դպրոցի միջնակարգ մասը միայն:

◆ Առաջիկայ աշնանից Կովկասում կը ձեռնարկվի մանրամասն և բազմակողմանի կերպով ուսումնասիրելու անասնապահութիւնը զանազան շրջաններում: Աշխատանքները կը տեսնել երկու տարի և կը սկսվեն Բօքշալուի քառաւից:

◆ Հասարակական պիւլմերը մօտ օրերս տեղափոխվում է նոր շինութեան մէջ (Արաս-Արաղան հրապարակ տ. 7): Ակումբը բացում տեղի կուռնիայ սեպտեմբերի 16-ին Մօսկվայի յայտնի դասախօս Ի. Ա. Այխենովաչը:

◆ Կովկասի բժիշկները համար կազմակերպված կուրսերում պրիվատ-դոցէնտ Տարասէլիւր ծանօթացրից բժիշկ ունենալիքներին արեան վերլուծութեան նորագոյն եղանակները և շիշուկ օտանալու եղանակի հետ՝ փորձեր անելով սագրի և ծովախոզների վրա: Ներկայ էին ԾՊ բժիշկները:

◆ Թիֆլիսի նահանգի ժողովրդական դպրոցների տեսուչը, գիմնով քաղաքային վարչութեանը, տեղեկացնում է, որ Վրաստանի էկզարխի առաջարկութեամբ արձակվում են պաշտօնից քաղաքային տարբերակ դպրոցների երկու կրօնուսոյց քաննասանք և նրանց փոխարէն նշանակվում են ուրիշ երկու քահանաներ: Առումնաբանական յանձնաժողովը, ընդունելով որ ժողովրդական դպրոցների տեսուչը իրաւունք ունի արձակել քաղաքային ուսուցիչներին պաշտօնից կամ չը հաստատել, առար-

կում է չունի, կրօնուսու

◆ Թիֆլիսի Տերքի վարչիկ նրա մասնագործ ժանտուկան սակնակն ցուցը կապի Փիլալի հարուստ

◆ Օկան հարուստ քնդիր Բամարտու այս անասնակ բացակա համարել էլ դատ

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է

◆ Բիւրեղի ված է